

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Sărbarea Carpaților.

Conform ordinațiunii ministeriale și a Ven. Consistor diecezan în ziua de 18 aprilie (1 maiu) s'au serbat în toate școlile eroismul soldaților noștri și s'au făcut colecte pentru ajutorarea satelor devastate în Carpați.

La școala civilă de fete din Arad serbarea Carpaților s'a început cu împărate ceresc și „Doamne brațul tău puternic” cântat de corul elevelor sub conducerea dlui profesor *Trifon Lugojan*. A urmat apoi directorul școlii dl *Victor Stanciu* și a ținut următorul discurs despre însemnătatea zilei:

Stimați Colegi!

Iubite Eleve!

Rar se dă prilejul în viața unui om, să sărbătorească evenimente atât de mari, ca cele de astăzi. Căci, chiar și dacă sărbătoarea de astăzi este pentru Carpați, pe cari providența divină i-a așezat la granițele țării noastre, noi totuși sărbătorim în aceste momente munți cu mult mai mari, munți de însuflețire mișcătoare, cari au pus hotarele țării noastre dincolo de granițele ei, sărbătorim eroismul armatelor noastre, cari au împins hotarele țării până dincolo de Polonia Rusească, până la Marea Egeică și Adriatică. Munții aceștia de însuflețire îi sărbătorim în Carpați.

A trecut un an de când puvoii moscovit din Răsărit a încercat să treacă crestele Carpaților. S'a mișcat întreg imperiul de 170 milioane al țarului, ca să vie în contra noastră, cari pe atunci trebuim să stăm cu arma la ochiu și să păzim și granița sudică, în partea de cătră Sărbia, a acestei țări. S'a mișcat colosul din nord, dar nu a putut să schimbe granița firească a patriei noastre. Carpații de peatră neînsuflețită și însuflețirea carpaților vii au pus stavilare puvoiiului, care sta să se reverse asupra noastră. I-am oprit, i-am frânt, și prin răbdarea noastră armatele rusești s'au întors în fugă de unde au venit

Pe caii iuți ca rândunele

Fără frâne fără șele;

Și s'au dus s'au dus ca vântul

Asurzind întreg pământul

De-a lor urlete barbare,

De-a lor vaele amare.

Au pierit, s'au stins din față

Precum toamna în dimineață

Se topesc, se sting la soare
Negurile otrăvitoare.

Cel mai mare monument al luptei uriașe ce o purtăm cu numărșii dușmani este șirul de munți, ce se întinde dela intrarea și până la eșirea Dunării din țară. Carpații nu mai sunt de acum munții cari formează granița nordică a patriei noastre, ci ceva mai mult: ei sunt cel mai trainic, cel mai neperitor monument al vitejiei acestui popor. De câte ori îi vedem, în mintea noastră se vor evocă luptele uriașe ce le-au purtat fiii acestei țări, ca să împiedece năvălirea rusească, eroismul care a ridicat acești munți până la cer, jertfa ce a adus-o națiunea, ca să păstreze pe seama generației viitoare ceace a moștenit dela strămoși. Toate acestea sunt de acum scrise pe toate pietrele Carpaților și este scris cu sângele miilor de fii ai acestui pământ.

De mult se va fi șters sângele vărsat, dar aceasta inscripție totuși rămâne și Carpații vor fi pentru toate vremurile cel mai mare monument al nostru. Toate trecătorile, toate pasurile și văile Carpaților Păduroși, Munților Maramureșeni și Beschizilor vor fi de acum drumuri de triumf, și călătorul va simți la fiecare pas, că pe acele drumuri au trecut armile grele și că culmile dimprejurul lui au fost martori activi ai marilor evenimente. Aceste stânci au oprit sborul cailor căzacești.

Ne amintim o poveste;

Fata împăratului verde a fost furată de o smeoaică și Făt-frumos, după ce a căutat-o timp îndelungat, o găsește și în o bună zi, o ia cu el pe cal și pornește înspre țărâmul nostru. Smeoaica s'a luat după ei și eră cât să-i ajungă, când fata a aruncat un inel fermecat în urma lor, din care s'a făcut o vale adâncă și lată, care a împiedecat smeoaică în urmărire. După o vreme oarecare smeoaică este iarăși în urma lor, dar fata de împărat aruncă un piaptân, din care se face un șir de munți înalți până la cer, însă smeoaică roade și munții și este iarăși în urma lor, până când fata împăratului aruncă oglinda fermecată, din care se face o mare cu fața ca oglinda. Smeoaica se pune să înghită apa mării, dar în acest loc își găsește sfârșitul.

Aceasta poveste ne vine în minte, când ne gândim la războiul din Carpați. Smeoaica, care s'a luat în urma noastră, nu a putut roade munții ce i-s'au format în cale, căci a fost înecată în marea eroismului ostașilor noștri în timpul cât se trudea să treacă cetatea naturală a Carpaților.

Munții sunt întotdeauna granițele naturale ale unei țări. Ei păzesc popoarele în contra năvălirilor și le păstrează caracterul locuitorilor nealterat. Popoarele din șesuri sunt mai mult supuse fluctuațiilor și sunt rari șesurile, cari să fi avut ca locuitori unul și același neam din timpuri preistorice și până astăzi; până când popoarele din munți își păstrează nealterat caracterul lor. Cele mai vechi popoare sunt acelea, cari au locuit între munți. Între munți s'au putut mai ușor păzi în contra năvălirilor dușmane. Și chiar și astăzi popoarele, cari locuiesc între munți nu pot fi ușor pierdute. Mai mult chiar, acele popoare cari stăpânesc munții au și șesurile din jurul munților. Carpații au păstrat pământul pe care l'au prins în brațele lor, și au închegat strâns toate popoarele, cari se găseau pe acest pământ.

Răurile, fie ele ori cât de mari poartă pe spatele lor corăbiile cari aduc streinii; ele sunt binecuvântarea unei țări, căci sunt arterile prin cari curge bogăția, dar ele nu formează o graniță naturală, care ar fi în stare să împiedece streinul înarmat.

Cu dezvoltarea drumurilor de fer, munții — perforați de tunele — nu mai formează nici un fel de piedecă pentru comerț. Cea mai bună dovadă este Elveția, care mijlocește comerțul dintre Germania, Italia și Franța. Dar încă nu au fost munți, cari să nu pună piedeci dușmanului, care ar încerca să-i încalce. Toate armatele încunjură, întrucât numai se poate, ca să întâlnească în cale șiruri de munți. În timpul mai nou, pe lângă armele perfecționate de astăzi, se crede că greutatea terenului nici nu sunt retinente în calea armatelor bine echipate. Rușii, cari se pare că nu erau de aceasta părere, au ispășit prin cea mai mare înfrângere bagatelizarea, ce au adus-o prin a'acul lor Carpaților dela granița țării noastre.

Dar, pe unde trec armatele rămân urme, urme adânci: pădurii și câmpii devastate, sale pârjolite, femei și copii rămân pe drumuri fără adăpost. Locuințele pe cari și-le-au durat cu multă trudă și osteneală se aștern pământului cutremurat de mânia obuzelor. Averile sunt prada flacărilor aduse de proiectilul dușman. Și de multe ori o mână de cenușă înseamnă locul, unde au fost mai înainte așezările omenești. Iar după ce se retrag armatele, urfii își întinde împărăția sa peste câmpul de luptă de mai înainte.

Cine să ajute oamenilor, cari prin războiu au pierdut tot ce au avut? Noi, ceilalți compatrioți de ai lor.

Toți cetățenii unei țări sunt asociați astfel că sprijinindu-se unii pe alții în timp de pace, se apără în comun în timp de războiu în contra atacurilor streine. Oamenii noștri s'au dus să-i apere pe cei dela hotare, și iarăși, cei dela hotare au datorința, să ne apere pe noi în timp de lipsă. Și tot așa trebuie să fie și față de cei năpăstuiți pe urma războiului! Ei, cei dela graniță, nu mai sunt în stare să-și dureze singuri, din puterile proprii, locuințe noi, nu vor avea pe ce să-și cumpere vile, ca să lucreze din nou pământurile devastate, și nu ar avea cu ce să trăiască, dacă nu le venim noi în ajutor.

Și ziua aceasta este un prilej, când cu puținul pe care-l avem, putem și noi să venim în ajutorul copiilor, cari prin locurile bătute de războiu, au rămas fără ajutor, fără o bucată de pâine și de multe ori fără părinți. Din zidurile acestei școli, pe care Dumnezeu a păzit-o de greutățile și dezastrele războiului, să întindem și noi un mic ajutor vreunei școli și școlarilor din ținutul devastat de războiu și să contribuim cu cât avem pentru lipsele acestora.

Și atunci, când va lucra ziua învingerii definitive și pe plaiurile țării noastre se va sălășui din nou pacea, uitându-ne cu mândrie la catena de munți din jurul țării noastre, să ni-se umple inima de mândria eroismului ce l'a dovedit armata monarhiei, și totodată de mulțumirea, că după puterile noastre am vindecat și noi o rană de a acelora, cari astăzi sufer pentru binele din viitor!

După discursul dlui director *Victor Stanciu* corul elevelor sub conducerea dlui profesor *Trifon Lugojanu* a cântat „Hora fetelor“ și alte cântări potrivite cu caracterul sărbătorii.

Pentru ajutorarea satelor devastate în Carpați s'au adunat dela eleve și cârpu didactic al școlii de fete 65 cor. cari s'au trimis comisiei de ajutorare a satelor devastate din Carpați.

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr.-or. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1916.

Ședința II.

S'a ținut în Arad la 17/30 aprilie 1916, la oarele 4 p. m.

Președinte: P. S. Sa, Domnul Episcop diecezan *Ioan I. Papp*; Notar: *Ioan Oprea*.

Nr. 5. Nefiind gata protocolul ședinței premerse

Autentificarea acestuia se amână pe ședința proximală.

Nr. 6. Comisiunea verificatoare prin raportorul Andreiu Horvath referă asupra actului alegerii protopresbiterului Petru Serb de deputat din cler, în cercul Beliului.

Actul alegerii aflându-se în ordine, propune și

Sinodul declară de verificat pe alesul protopresbiter Petru Serb.

Nr. 7. Acelaș raportor referă despre cenzurarea actului alegerii lui Dr. Gheorghe Popa de deputat mirean în cercul Vașcău, și aflând actul alegerii în ordine propune și

Sinodul declară de verificat pe alesul Dr. Gheorghe Popa.

Nr. 8. Urmează referada comisiunii epitropești asupra raportului general al Consistorului din Arad ca senat epitropesc, despre activitatea sa din anul 1915. Referentul Dr. Aurel Lazar cetind raportul propune și

Sinodul luându-l în general și în special la cunoștință, dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera A.

Nr. 9. Raportul special al Consistorului din Arad ca senat epitropesc, referitoriu la cauzele pendente la fiscii consistoriali, la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință, susținându-se în vigoare și pentru viitor concluzul de sub Nr. 94 din 1914.

Nr. 10. Referitoriu la raportul special al Consistorului din Arad, în care arată, că socoțile fundației Dimitrie Negrean de pe anii 1913, 1914 și 1915 le-a primit numai în pragul săptămânei mari și astfel nu le-a putut cenzura, comisiunea propune și

Sinodul ia la cunoștință raportul cu adausul, ca Consistorul să cenzureze și înainteze socoțile pe proxima sesiune ordinară.

Nr. 11. Urmează la ordinea zilei raportul comisiunii epitropești prin acelaș raportor, asupra raportului special al Consistorului din Arad ca senat epitropesc despre administrarea fondurilor și fundațiilor diecezane și despre starea lor la finea anului 1915, care stare se prezintă precum urmează:

I. Fondul general diecezan cu socoata despre folosirea bugetului.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	83.987.28
Intratele și venitele anului 1915 . "	206.365.02
La olaltă . "	290.352.30
Eșitele și spesele anului 1915 . "	189.291.31
Starea la finea anului 1915 . "	101.060.99

II. Fondul instruct al episcopiei arădane în bani și efecte.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	10.804.18
Intratele și venitele anului 1915 . "	1.003.43
La olaltă . "	11.807.61
Eșitele și spesele anului 1915 . "	3.132.63
Starea la finea anului 1915 . "	8.674.98

La fondul acesta mai aparțin: rezidența episcopescă, cancelariile Consistorului din Arad cu intravilanele lor, casa consistorială din Oradea-mare, prediul episcopesc din Arad-Gaiu și intravilanul gol din strada Lövész Nr. 1, care toate împreună au valoare de 186.546 cor. 58 fil.

III. Fondul seminarial.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	310.957.52
Intratele și venitele anului 1915 . "	10.411.68
La olaltă . "	321.369.20
Eșitele și spesele anului 1915 . "	9.921.61
Starea la finea anului 1915 . "	311.447.59

Din care însă avere productivă e numai 114.947 cor. 59 fil. pentru că restul de 196.500 cor. e valoarea edificiului seminarial și a alumneului vechiu.

IV. Fondul diecezan pentru promovarea culturii religioase.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	94.785.33
Intratele și venitele anului 1915 . "	3.720.49
La olaltă . "	98.505.82
Eșitele și spesele anului 1915 . "	3.329.27
Starea la finea anului 1915 . "	95.176.55

V. Fondul capelei din Arad-Gaiu.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	806.84
Intratele și venitele anului 1915 . "	38.22
La olaltă . "	845.06
Eșitele și spesele anului 1915 . "	501.48
Starea la finea anului 1915 . "	343.58

VI. Fondul pentru biblioteca preparandială.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	1.452.13
Intratele și venitele anului 1915 . "	73.50
La olaltă . "	1.525.63
Eșitele și spesele anului 1915 . "	— —
Starea la finea anului 1915 . "	1.525.63

VII. Fondul Sinodal-congresual.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	36.085.15
Intratele și venitele anului 1915 . "	2.165.67
La olaltă . "	38.250.82
Eșitele și spesele anului 1915 . "	881.92
Starea la finea anului 1915 . "	37.368.90

VIII. Fondul Patriciu Popescu.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	2.174·39
Intratele și venitele anului 1915 „	121·21
La olaltă . „	2.295·60
Eșitele și spesele anului 1915 „	— —
Starea la finea anului 1915 . „	2.295·60

IX. Fondatiunea Iosif Popovici-Paffy.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	37.211·60
Intratele și venitele anului 1915 „	2.142·94
La olaltă . „	39.354·54
Eșitele și spesele anului 1915 „	889·03
Starea la finea anului 1915 . „	38.465·51

X. Fondatiunea contelui Andreiu Forray din Soborșin.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	2.478·78
Intratele și venitele anului 1915 „	66·58
La olaltă . „	2.545·36
Eșitele și spesele anului 1915 „	— —
Starea la finea anului 1915 . „	2.545·36

XII. Fondatiunea contelui Coloman Almásy din Chitighaz.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	3.483·61
Intratele și venitele anului 1915 „	193·34
La olaltă . „	3.676·95
Eșitele și spesele anului 1915 „	180·93
Starea la finea anului 1915 . „	3.496·02

XII. Fondatiunea de stipendii Gavril Faur din Oradea-mare.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	20.586·97
Intratele și venitele anului 1915 „	1.035·54
La olaltă . „	21.622·51
Eșitele și spesele anului 1915 „	607·20
Starea la finea anului 1915 . „	21.015·31

XIII. Fondul diecezan de asigurare contra focului.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	204.563·20
Intratele și venitele anului 1915 „	25.592·93
La olaltă . „	230.156·13
Eșitele și spesele anului 1915 „	12.626·28
Starea la finea anului 1915 . „	217.529·85

XIV. Fondul diecezan pentru înființarea unui gimnaziu român în Arad.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	32.621·37
Intratele și venitele anului 1915 „	1.817·85
La olaltă . „	34.439·22
Eșitele și spesele anului 1915 „	172·88
Starea la finea anului 1915 . „	34.266·34

XV. Fondatiunea de stipendii Teodor Papp din Checheș.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	169.898·98
Intratele și venitele anului 1915 „	17.539·96
La olaltă . „	187.438·94
Eșitele și spesele anului 1915 „	12.964·41
Starea la finea anului 1915 . „	174.474·53

XVI. Fondatiunea de stipendii Ana Iorgovici-Ebesfalvay.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	18.232·64
Intratele și venitele anului 1915 „	1.820·97
La olaltă . „	20.053·61
Eșitele și spesele anului 1915 „	1.071·49
Starea la finea anului 1915 . „	18.982·12

XVII. Fondatiunea de stipendii Elena Ghiba-Birta.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	156.745·59
Intratele și venitele anului 1915 „	8.565·23
La olaltă . „	165.310·82
Eșitele și spesele anului 1915 „	5.797·24
Starea la finea anului 1915 . „	159.513·58

XVIII. Fondul de penziune al funcționarilor și al profesorilor.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	176.402·71
Intratele și venitele anului 1915 „	26.430·18
La olaltă . „	202.832·89
Eșitele și spesele anului 1915 „	11.091·18
Starea la finea anului 1915 . „	191.741·71

XIX. Fondul bisericesc-clerical.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	931.683·29
Intratele și venitele anului 1915 „	49.360·36
La olaltă . „	981.043·65
Eșitele și spesele anului 1915 „	56.381·68
Starea la finea anului 1915 . „	924.661·97

XX. Fondul școlar și aucta.

Starea cu finea anului 1914 . cor.	107.810·38
Intratele și venitele anului 1915 „	9.371·97
La olaltă . „	117.182·35
Eșitele și spesele anului 1915 „	8.272·71
Starea la finea anului 1915 . „	108.909·64

XXI. Fondatiunea de stipendii Balla

Starea cu finea anului 1914 . cor.	38.175·23
Intratele și venitele anului 1915 „	2.133·28
La olaltă . „	40.308·51
Eșitele și spesele anului 1915 „	957·30
Starea la finea anului 1915 . „	39.351·21

XXII. Fondul diecezan pentru ajutorarea preoțimei.

Starea cu finea anului 1914	cor. 1,750.167·06
Intratele și venitele anului 1915	" 260.115·98
La olaltă	" 2,010.283·04
Eșitele și spesele anului 1915	" 163.867·59
Starea la finea anului 1915	" 1,846.415·45

XXIII. Depozite de cassă.

Starea cu finea anului 1914	cor. 1,395.119—
Intratele anului 1915	" 290.769·57
La olaltă	" 1,685.888·57
Eșitele anului 1915	" 127.515·95
Starea la finea anului 1915	" 1.558.372·62

XXIV. Fondul pentru despărțirea ierarhică a comunelor mixte.

Starea cu finea anului 1914	cor. 1.696·59
Intratele și venitele anului 1915	" 25·26
La olaltă	" 1.721·85
Eșitele și spesele anului 1915	" 1.307·50
Starea la finea anului 1915	" 414·35

care constă din pretenziuni la mai multe comune bisericești în mare parte dubioase.

La socola aceasta este alăturată socola despre spesele anticipate în procesul pentru mănăstiri.

XXV. Pretenziuni dubioase și sub proces comune cu dieceza Caransebeșului.

Starea cu finea anului 1914	cor. 5.542·14
Intratele și venitele anului 1915	" —
La olaltă	" 5.542·14
Eșitele și spesele anului 1915	" 5.542·14
Starea la finea anului 1915	" —

XXVI. Fundațiunea Mitra Ungurian pe seama școlii din Fabricul-Timișorii.

Starea cu finea anului 1914	cor. 8.382·08
Intratele și venitele anului 1915	" 489·51
La olaltă	" 8.871·59
Eșitele și spesele anului 1915	" 299·99
Starea la finea anului 1915	" 8.571·60

XXVII. Fundațiunea de stipendii Ștefan Antonescu și soția din Șiria.

Starea cu finea anului 1914	cor. 78.002·47
Intratele și venitele anului 1915	" 6.568·79
La olaltă	" 84.571·26
Eșitele și spesele anului 1915	" 4.825·10
Starea la finea anului 1915	" 79.746·16

Fundațiunea aceasta nu s'a înactivat, pentru că literile fundaționale, înaintate la Inaltul guvern, încă nu sunt aprobate.

XXVIII. Fundațiunea episcopului Ioan Meșian pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Starea cu finea anului 1914:	
La cassa consistorială	55.030·26
La tipogr. diecezană	99.016·09
Intratele și venitele anului 1915:	
La cassa consistorială	13.482·18
La tipogr. diecezană	39.626·79

cor. 154.046·35

cor. 53.108·97

La olaltă cor. 207.155·32

Eșitele și spesele anului 1915:	
La cassa consistorială	16.217·18
La tipogr. diecezană	41.264·01

cor. 57.481·19

Starea la finea anului 1915:	
La cassa consistorială	52.295·26
La tipogr. diecezană	97.378·87

cor. 149.674·13

XXIX. Fundațiunea de stipendii a Episcopului Iosif Goldiș.

Starea cu finea anului 1914	cor. 45.776·56
Intratele și venitele anului 1915	" 3.756·23
La olaltă	" 49.532·79
Eșitele și spesele anului 1915	" 2.717·82
Starea la finea anului 1915	" 46.814·97

XXX. Fundațiunea de stipendii Teodor Feier din Bonfești.

Starea cu finea anului 1914	cor. 35.612·22
Intratele și venitele anului 1915	" 1.984·51
La olaltă	" 37.596·73
Eșitele și spesele anului 1915	" 188·74
Starea la finea anului 1915	" 37.407·99

XXXI. Depozitul fundațiunii de stipendii și ajutorare a lui Dimitrie F. Negrean și soții din Beiuș.

Starea cu finea anului 1914	cor. 69.732·68
Intratele și venitele anului 1915	" 6.927·29
La olaltă	" 76.659·97
Eșitele și spesele anului 1915	" 3.709·24
Starea la finea anului 1915	" 72.950·73

XXXII. Fundațiunea de stipendii Dr. Iuliu T. Mera din Șiria.

Starea cu finea anului 1914	cor. 80.350·26
Intratele și venitele anului 1915	" 5.213·06
La olaltă	" 85.563·32
Eșitele și spesele anului 1915	" 3.537·36
Starea la finea anului 1915	" 82.025·96

Fundațiunea aceasta conform §. XVII. din literile fundaționale, se va înactiva numai cu începere dela prima ianuarie 1920.

XXXIII. Fondul diecezan bisericesc-cultural arădan.

Starea cu finea anului 1914	cor.	54.423·82
Intratele și venitele anului 1915	"	3.643·06
La olaltă	"	58·066·88
Eșitele și spesele anului 1915	"	380·89
Starea la finea anului 1915	"	57.685·99

XXXIV. Fondul librăriei diecezane.

Starea cu finea anului 1914:		
La casa consistorială 16.858·64	cor.	54·026·57
La librăria diecezană 37.167·93		
Intratele și venitele anului 1915:		
La casa consistorială 21.432·51	cor.	132.411·80
La librăria diecezană 110.979·29		
La olaltă	cor.	186.438·37
Eșitele și spesele anului 1915:		
La casa consistorială 17.029·78	cor.	124.363·27
La librăria diecezană 107.333·49		
Starea la finea anului 1915:		
La casa consistorială 21.261·37	cor.	62.075·10
La librăria diecezană 40.813·73		

XXXV. Fondul de stipendii a Episcopului Ioan I. Papp, pentru școala civilă diecezană de fete.

Starea cu finea anului 1914	cor.	36.223·57
Intratele și venitele anului 1915	"	4.702·63
La olaltă	"	40.926·20
Eșitele și spesele anului 1915	"	—
Starea la finea anului 1915	"	40.926·20

XXXVI. Fondul școlii civile de fete cu internat, proprietatea Consistorului gr. or. român din Arad.

Starea cu finea anului 1914	cor.	268.422·75
Intratele și venitele anului 1915	"	3.332·38
La olaltă	"	271.755·13
Eșitele și spesele anului 1915	"	2.792·60
Starea la finea anului 1915	"	268.962·53

Sinodul luând la cunoștință starea fondurilor și fundațiilor administrate de Consistoriul din Arad, le aprobă, și dă Consistoriului absolutoriu cu adausul propus de deputatul Dr. Gheorghe Popa, că espunerea din raport, că casa consistorială din Oradea-mare ar aparține fondului instruct al eparhiei arădane, nu poate prejudeca chestia dreptului de proprietate referitor la aceasta casă, care chestie este a se regulă conform concluzului sinodal 88 din 1914.

Nr. 12. Se cetește raportul special al Consistorului din Arad despre cenzurarea și aprobarea rațiociniului și inventariului sf. mănăstiri Hodoș-Bodrog de pe anul 1915, care raport la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință.

Nr. 13. Raportul special al Consistorului din Arad, în care propune ștergerea taxelor

neachitate la depunerea examenului de cvalificațiune și la eliberarea decretelor de învățători, cari taxe în sumă de 790 cor. derivând din anii 1872—1896, au devenit neincasabile, comisiunea propune și

Sinodul luând la cunoștință raportul, încuviințează ștergerea taxelor de sub întrebare.

Nr. 14. Raportul special al Consistorului din Arad că pretenziunile dubioase, comune cu dieceza Caransebeșului, sau dovedit de neincasabile, la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință și Sinodul decretează ștergerea acelor pretenziuni din evidența fondurilor.

Nr. 15. Protocoalele comisiunii sinodale de controlă, prezentate de Consistorul din Arad, ca senat epitropesc, la propunerea comisiunii

Se iau la cunoștință.

Nr. 16. Cererea Consistoriului din Arad ca senat epitropesc, de a-se șterge din activele fondurilor și fundațiilor diecezane pretenziunile neincasabile și deteriorările din valoarea mai multor edificii și din inventariul tipografiei și librăriei diecezane, comisiunea epitropească aflându-o motivată, propune și

Sinodul decide a se șterge din evidența activelor fondurilor și fundațiilor diecezane suma de 31.843 cor. 66 fil. iar din inventariu ca deteriorări 9243 cor. 01 fil.

Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința proximă pe ziua de 18 aprilie (1 maiu) 1916 la 10 oare a. m. când se va continua cu referada comisiunilor, ședința se ridică la oarele 6 p. m.

Ioan Oprea m. p.
notariu.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința comisiunii sinodale de autenticare ținută în Arad, la 30 Aprilie (13 Maiu) 1916.

Joan J. Papp m. p.

Episcop, președinte.

Roman Ciorogariu m. p. Vasile Beleş m. p.

Petru Trutia m. p. Dr. Cornel Iancu m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Concurs.

Se publică concurs pentru 2 stipendii de câte 350 Cor. pe anul școlar 1915/16, unul pentru un elev din despărțământul teologic, altul pentru un elev din despărțământul pedagogic al institutului teol gic-pedagogic gr.-or. român din Arad, ce se vor conferi din »Fondul de ajuto-rare al elevilor dela seminarul diecezan gr.-or. român din Arad«. Peșitele au se fie înaintate la adresa direcțiunei institutului ped.-teol. gr.-or. român din Arad până la 28 maiu (10 iunie) a. c.

1. Estras de botez.
 2. Estras de paupertate.
 3. Testimoniu de pe anul școlar 1914/15.
- Arad, 1/14 maiu 1914.

Roman Ciorogariu
director.

CRONICA.

Necrolog. Cuprinși de adâncă durere, aducem la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trista știre, că mult iubitul nostru *Ioan Voicu*, locotenent-colonel ces. și reg. în activitate, în urma unui morb repentin, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului luni, în 11/24 aprilie a. c. în etate de 51 ani. Rămășițele pământești ale scumpului și neuitatului cedat s'au înmormântat miercuri în 13/26 aprilie a. c. în cimiterul bisericii gr.-or. din Gurariului. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Gurariului, la 11/24 aprilie 1916. Jalnica familie. R-gretatul este binecunoscut în Arad, unde a staționat vreme îndelungată și a lăsat urmele neperitoare ale distinsei sale personalități. În veci pomenirea lui.

— Subscrisul cu inima frântă de durere, anunță încetarea din viață a iubitei și neuitatei sale mame *văd. Domnica Cărăbaș născ. Jurma* care s'a întâmplat sâmbătă la orele 2 și 1/2 a. m., în al 63-lea an al vieții, după lungi și grele suferințe dându-și obștescul suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpei reparate se vor depune spre eternă odihnă în cimiteriul rom. gr.-or. din Batta, după ritul bisericii orientale române luni în 15 maiu a. c. st. n. la orele 10 a. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Batta, la 13 maiu 1916. Iustin Cărăbaș ca fiu.

Concurse.

Pe baza ordinului Venerabilului Consistor gr.-or. rom. din Oradea-mare de sub Nr. 2810 șc. 1915 se publică concurs pentru îndeplinirea vacantului post de învățător-cantor din **V.-Săliște** (Vaskóhszeleste) tractul Vașcăului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 380 coroane.
2. 8 cubule de bucate à 12 cor. 96 coroane.
3. Pentru lemne 75 coroane.
4. Pentru 80 porții de fân 32 coroane.
5. Venite cantonale 40 coroane.
6. Locuință și grădină.
7. Pentru conferință eând va participa 20 cor.
8. Intregirea dela stat staverită sub Nr. 79870/1910.

Curățitul și încălzitul salei de învățământ cade în sarcina comunei bisericesti.

Alesul fără altă remunerațiune va fi îndatorat a instrui elevii școlaei de repetiție, a se îngriji de cantorat în biserică și în parohie pe lângă stolele îndatinate, a instrui elevii în cântările bisericesti, precum și să-i conducă și supravegheze în sf. biserică în dumineci și sărbători.

Comuna bisericescă are sală corespunzătoare și provăzută cu toate recvizitele pretinse de legea școlară.

Doritorii de a ocupa această stațiune să-și înainteze recursul în termenul concursual P. On. Oficiu pro-

topresbiteral al tractului Vașcău în Cusuiș (Kőszvényes) adresate comitetului parohial din V. Seliște — cu documentele recerute — având a se prezenta în vr'o duminică ori sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din V. Seliște ținută la 3/16 aprilie 1916.

Pentru comitatul parohial

Ilie Bursășiu
prezident.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicorutia* vicar ppsc.

—□—

1—3

Prin aceasta pe baza ord. V. Consistor din Oradea-mare Nr. 242 B. 1916 se publică concurs, cu termen de 30 de zile în „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a Șerghiș, ppresbiteratul Peșteșului, pe lângă următoarele emolumente:

1. Pământ parohial, arător și fânaș și izlaz, o sesiune constatatoare din 32 iug. cadastrale.
2. Câte-o măsură de cereale (cucuruz sfărmat) dela fiecare Nr. de casă, sau prețul ei curent.
3. Câte-o zi de lucru cu mâna.
4. Stolele îndatinate în comună; întregirea dela stat.
5. De locuință se va îngriji alesul.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poștiți a-și înainta cererile de concurs adresate comitetului parohial din Șerghiș, Preaonoratului Oficiu ppsc ort. român în M.-Telegd, având dâșii cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual, să se prezenteze în sfta biserică din Șerghiș, spre a-și dovedi aptitudinile în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopresbiter ort român.

—□—

2—3

Prin moartea eroică a învățătorului *Moise Mariș* pe câmpul de luptă, devenind vacantă stațiunea învățătorescă dela școala a III-a din comuna **Socodor** (Székudvar), prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinire cu termen de 30 zile de recurgere dela prima publicare. Emolumentele sunt: 1. În bani gata 800 cor. din cult și 400 cor. ea cantorat, din cassa bisericiei. 2. Locuință cu grădină de legume. 3. Pentru conferință 23 cor. și 2 fil. 4. Pentru scripturistică 10 cor. 5. Câte 2 cor. dela înmormântări, unde va participa, iar dela parastase 1 cor. 6. Famulația 50 cor. 7. Pentru încălzitul salei de învățământ 8 m³ de lemne. 8. Pentru curățitul evartirului inv. 12 cor.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și Reg școlar, cu atestatele despre serviciul prestat, de apartinență, estras de botez, despre pregătirea anterioară și diplomă de învățător — adresate comitetului par din Socodor să se subștearnă în termenul fixat P. O. D. Dr. Dim. Barbu protopop insp. de școale în Chișineu (Kisjenő).

Reflectanții au a se prezenta în cutareva duminică ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în celea rituale. Se notifică, că conducătorii de cor vor avea preferință.

Socodor, la 17/30 aprilie 1916.

Aurel D. Papp
preș. com. par.

Ioan Crișan
not. com. par.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu* protopop, insp. de școale.

—□—

2—3

TIPOGRAFIA „CONCORDIA” SOCIETATE PE ACȚII în ARAD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului Tipografia „CONCORDIA” societate pe acții se invită prin aceasta conform §-lui 14 din statute la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad, la 28 Mai st. n. ora 10 a. m. în localitățile bilanțului (strada Zrinyi Nr. 1/a).

La caz, că pe ziua de 28/V. 1916 st. n. domnii acționari nu s'ar prezenta în numărul prescris în §. 18 din statute, adunarea gen. conf. §. 18 al. 3 se va ține în 18 Iunie 1916 st. n. la aceeași oră,

OBIECTE:

1. Constatarea celor prezenți.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului, precum și decidera asupra venitului curat.
3. Alegerea Consiliului de Control pe un period de 3 ani conform §. 34 din statute.
4. Propunerea direcțiunii referitoare la schimbarea §§-lor 5 și 42 din Statute.
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană ori prin plenipotențiali în sensul §-lui 11 din statute sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu 24 de ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 14 Mai 1916.

Direcțiunea Institutului.

MEGHIVÓ.

Az intézet alapszabályainak 14. §-a értelmében, az intézet helységében, Aradon (Zrinyi-utca 1/a sz.) 1916 évi május 28. napján délelőtt 10 órakor tartandó

IV-ik rendes közgyűlésre

a. t. részvényes urak tisztelettel meghívotnak.

A mennyiben a t. részvényes urak 1916. május 28-ára nem jelenének meg, az alapszabályok 18. §-ában előírt számban, a közgyűlés — az alapszabályok 18. §-a 3. bekezdése értelmében — 1916. június hó 18-án ugyan azon órában, lesz megtartva.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlésen megjelent részvényeseknek megállapítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és a mérleg megállapítása valamint a tiszta nyereség iránti határozat.
3. A felügyelőbizottságnak — az alapszabályok 34. §-a értelmében, — 3 évi időtartamra leendő megválasztása.
4. Az igazgatóságnak indítványa az alapszabályok 5 és 42 §§-ainak megváltoztatása iránt.
5. Esetleges indítványok.

A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen résztvevni óhajtó t. részvényes urak ezennel felkértek, hogy az alapszabályok 11 §-a értelmében a közgyűlésen való részvételük és illetve megbízotti minőségük az igazgatóságnál a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával bejelenteni sziveskedjenek.

Arad, 1916 május 14-én.

Az intézet igazgatósága.

Active—Vagyon

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1915. — Mérlegszámla 1915. december hó 31.

Passive—Teher

Cassa în numărar — Pénztárhelyzet	7894'50		Capital societar — Alaptőke	30000	—
Cassa în numărar librăria — Pénztárhelyzet a könyvkereskedésnél	2130'89	10025'39	Capital librăria — könyvkereskedés tőkéje	4000	—
Cauția ziarelor în bani gata — Lapok óvadékai készpénzben	31000	—	Fond de rezervă Tartalékhalap	3061'64	—
Realit. proprii — Saját ingatlanok	210000	—	Creditori — Hitelezők	230204'55	—
Mașini — Gépek	30,000'	—	Depozite de Cassă — Pénztárhelyzetek	13206'83	—
Litere — Betűk	5000'	35000	Abon. anticip. — Előre felvett előfizet. díjak	10139'27	—
Mobilier — Berendezés	1500	—	Profit — Nyereség	799'01	—
Debitori — Adósok	3254'54	—	Perdere din 1914 — 1914. évi vesz. 631'37	—	—
			Profit net — Tiszta nyereség	167'64	—
		290779'93			290779'93

Debit—Tartozik

Contul Profit și Perdere la 31 Dec. 1915. — Nyereség és Veszteség számla 1915 dec. 31-én

Credit—Követel

Perdere din anul 1914 — 1914. évi vesztes.	631'37		Abon. „Románul” și „Poporul Rom.” Inscr.		
Porto „Románul”	18129'59	18832'08	rate „Románul” și „Poporul Rom.” Diverse.		
Porto „Poporul Român”	702'49	—	— Előfizetések, Hirdetések, Különlélek	97662'59	—
Salare și bani de cvartir — Fizet. és lakbér	11640	—			
Spese — Költségek	13138'06	—			
Retrib. pers. technic — Nyomda-személyzet járandósága	26048'15	—			
Hárta — Papír	15263'40	—			
Farbă — Festék	5378'60	—			
Interese — Kamat	6061'33	—			
Contribuție — adó	501'96	—			
Profit — Nyereség	799'01	—			
Perdere din 1914 — 1914. évi vesz. 631'37	631'37	—			
Profit net — Tiszta nyereség	167'64	—			
		97662'59			97662'59

Arad, la 31 Decembrie 1915.

VASILIE GOLDIȘ m. p.
dir. exec. — vezérigazgató.

Dr. T. MIHALI m. p.
președ. — elnök.

Dr. ALEX. VAIDA m. p.,

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:
GEORGE POP DE BĂSEȘTI m. p., SAVA RAICU m. p.,

Dr. VLAD m. p.,

Dr. SUCIU m. p.,

Pentru contabilitate: — A könyvelésért:
PETRU VASILON m. p.

Dr. ȘTEFAN C. POP m. p.

Dr. JUSTIN MARSIEU m. p.

CONSILIUL DE CONTROL: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Subsemnatul consiliu de control am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare ale societății. — Altfelül felügyelő bizottság jelen számlákat megvizsgáltuk és az intézet fő és segéd könyveivel, melyek jó rendben vezetettek, egybehangzóan találunk.

VASILE DAMIAN m. p., Dr. IULIU MANIU m. p., Dr. VICTOR BONTESCU m. p., Dr. CORNEL IANCU m. p., Dr. ROMUL VELICIU m. p.
președinte. — elnök.

Tiparul și editura tipografiei diecezane din Arad — Redactor responsabil: Roman R. Ciorogariu.